

Sygn. akt VIII U 2106/15

(...)

Decyzją z dnia 1 czerwca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

I Oddział w Ł. odmówił J. D. prawa do świadczenia przedemerytalnego, po ponownym rozpatrzeniu wniosku z dnia 17 grudnia 2009 r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że decyzją z dnia 20 stycznia 2010 r. J. D. zostało przyznane świadczenie przedemerytalne od dnia 9 stycznia 2010 r., a decyzja ta została wydana w oparciu o dołączoną informację z Powiatowego Urzędu Pracy w Ł. wskazującą, że J. D. posiada status osoby bezrobotnej i że pobierał przez ponad 6 miesięcy zasiłek dla bezrobotnych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych podniósł, że zgodnie z art.114 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Organ rentowy wskazał, że z zakończonego postępowania wyjaśniającego przeprowadzonego przez Powiatowy Urząd Pracy w Ł. i decyzji Starosty (...) wynika, że J. D. nie spełniał ustawowych przesłanek do nabycia statusu osoby bezrobotnej i prawa do zasiłku dla bezrobotnych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podkreślił, że decyzją z dnia 22 lipca 2013 r. znak DES. (...) -31/513-Ły/JCz/2013 zasiłek dla bezrobotnych za okres od 13 maja 2009 r. do 8 stycznia 2010 r. został uznany za nienależnie pobrany. Decyzja ta uchylała decyzję o przyznaniu świadczenia przedemerytalnego z dnia 20 stycznia 2010 r.

W odwołaniu od powyższej decyzji pełnomocnik J. D. wniósł o jej zmianę. W treści odwołania podał, że J. D. w chwili składania wniosku o przyznanie świadczenia przedemerytalnego spełniał wszystkie przesłanki warunkujące przyznanie mu tego świadczenia określone w ustawie o świadczeniach przedemerytalnych. Ponadto pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, że Starosta (...) decyzją z dnia 27 marca 2015 r., nr (...) stwierdził, że decyzja z dnia 5 maja 2009 r. o uznaniu J. D. za osobę bezrobotną i przyznaniu wnioskodawcy prawa do zasiłku dla bezrobotnych została wydana z naruszeniem prawa jednakże nie podlega uchyleniu z uwagi na upływ 5 lat od daty jej wydania.

W ocenie skarżącego organ rentowy nie mógł tym samym wszcząć ponownie postępowania zakończonego ostateczną decyzją z dnia 20 stycznia 2010 r. o przyznaniu ubezpieczonemu świadczenia przedemerytalnego, gdyż nie pojawiły się nowe okoliczności w sprawie, o których mowa w art.114 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Kolejną decyzją z dnia 25 czerwca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

I Oddział w Ł. zobowiązał J. D. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1 czerwca 2012 r. do 31 grudnia 2013 r. w kwocie 18.202,05 zł i odsetek za okres od 5 czerwca 2012 r. do 25 czerwca 2015 r. tj. do dnia wydania decyzji w kwocie 4.804,14 zł.

Organ rentowy wskazał, że J. D. pobrał nienależnie świadczenia za okres od 1 czerwca 2012 r. do 31 grudnia 2013 r. w łącznej kwocie 23.006,19 zł z tytułu świadczenia przedemerytalnego oraz stwierdził, że nienależnie pobrane świadczenia w kwocie 24.716,43 zł za okres od 9 stycznia 2010 r. do 31 maja 2012 r. nie podlegają dochodzeniu.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył w imieniu J. D. jego pełnomocnik. Decyzję zaskarżył części dotyczącej rozstrzygnięć o stwierdzeniu pobrania nienależnych świadczeń za okres od 1 czerwca 2012 r. do 31 grudnia 2013 r., o obowiązku zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1 czerwca 2012 r. do 31 grudnia 2013 r. i w zakresie odsetek oraz wniósł o jej zmianę w zaskarżonej części i zawieszenie postępowania do czasu prawomocnego

rozstrzygnięcia postępowania cywilnego wszczętego wskutek złożenia przez wnioskodawcę odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 1 czerwca 2015 r.

Pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, że decyzja z dnia 1 czerwca 2015 r. ma charakter pierwotny do decyzji z dnia 25 czerwca 2015 r. i w związku z faktem złożenia odwołania pozostaje nieprawomocna. W ocenie pełnomocnika wnioskodawcy, wypłacone J. D. świadczenie przedemerytalne może być uznane jedynie za świadczenie „nienależnie wypłacone”, ale nie za nienależnie pobrane i podlegające zwrotowi, gdyż ustawodawca ustanowił swoiste przesłanki orzeczenia o ich zwrocie, których organ nie rozważał, a żadna z nich nie zachodzi (nie zachodzi także wówczas, gdyby hipotetycznie uznano fakt wynikający z rozstrzygnięcia decyzji z dnia 1 czerwca 2015 r.). Ponadto zdaniem pełnomocnika wnioskodawcy, istotną cechą nienależnie pobranego świadczenia w ujęciu ustawy (art. 138 ust.2) jest świadomość (zła wiara) osoby pobierającej świadczenie co do nieprzysługiwania tego świadczenia w całości lub w części. W ocenie skarżącego J. D. nie miał świadomości, iż pobierał świadczenie przedemerytalne niezasadnie, a wręcz przeciwnie, był przekonany, że ma prawo do otrzymywania świadczenia przedemerytalnego.

Pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, że J. D. podczas rejestracji jako osoba bezrobotna w Urzędzie Pracy i w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie był w ogóle pouczany co do wykładni pojęć zatrudnienia czy innej pracy zarobkowej. W ocenie skarżącego gra ubezpieczonego na instrumencie dętym w strażackiej orkiestrze dętej w istocie nie jest i nigdy nie była pracą zarobkową, ani też inną pracą zarobkową w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Postanowieniem z dnia 16 września 2015 r. wydanym w sprawie o sygnaturze akt VIIIU 2314/15 Sąd oddalił wniosek o zawieszenie postępowania oraz zarządził połączenie sprawy o sygnaturze akt VIII U 2314/15 ze sprawą o sygnaturze akt VIII U 2106/15 w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia i prowadzić pod sygnaturą VIII U 2106/15. (postanowienie k.29 akt o sygn. VIII U 2314/15)

W piśmie procesowym z dnia 12 października 2015 r. pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, że w niniejszej sprawie zachodzą szczególne okoliczności do odstąpienia przez ZUS od żądania zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń, gdyż wnioskodawca nie miał świadomości, że pobiera świadczenie przedemerytalne nienależnie. (pismo procesowe k.25-26)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. D. urodził się (...)

J. D. został zarejestrowany jako osoba bezrobotna od dnia 5 maja 2009 r., a od dnia 13 maja 2009 r. pobierał zasiłek dla bezrobotnych. (zaświadczenie k.60 plik I akt ZUS)

J. D. w dniu 17 grudnia 2009 r. złożył wniosek o świadczenie przedemerytalne. (wniosek k.1-4 plik I akt ZUS)

Decyzją z dnia 20 stycznia 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Oddział w Ł. przyznał J. D. świadczenie przedemerytalne od dnia 9 stycznia 2010 r. (tj. od następnego dnia po dniu złożenia wniosku wraz z wymaganymi dokumentami). W treści decyzji wskazano, że prawo do świadczenia przedemerytalnego ustanie w dniu 20 sierpnia 2015 r. tj. w dniu poprzedzającym dzień osiągnięcia przez J. D. 65 roku życia. Wysokość świadczenia od 9 stycznia 2010 r. wynosiła 596,62 zł , a od 1 lutego 2010 r. 804,02 zł. (decyzja k.130 plik I akt ZUS)

Decyzją (znak DES. (...)-265/513- (...)) z dnia 11 czerwca 2013 r. Starosta (...), po wznowieniu postępowania, uchylił decyzje ostateczne Starosty (...) z dnia 5 maja 2009 r. o uznaniu J. D. i przyznaniu prawa do zasiłku oraz decyzję z dnia 14 stycznia 2010 r. o utracie przez J. D. statusu osoby bezrobotnej i prawa do zasiłku z dniem 9 stycznia 2010 r. z powodu nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego. (decyzja k. 220 plik I akt ZUS)

Decyzją (znak DES. (...) -31/513-Ły/JCz/2013) z dnia 22 lipca 2013 r. Starosta (...) orzekł, że J. D. nienależnie pobrał świadczenie pieniężne z tytułu zasiłku dla bezrobotnych za okres od 13 maja 2009 r. do 8 stycznia 2010 r. w wysokości 5.433,40 zł oraz stwierdził, że brak jest podstaw do zwrotu nienależnie pobranego przez J. D. świadczenia pieniężnego z tytułu zasiłku dla bezrobotnych za okres od dnia 13 maja 2009 r. do dnia 8 stycznia 2010 r. w wysokości brutto 5 433,40 zł. (decyzja k. 218 plik I akt ZUS)

Pismem z dnia 7 listopada 2014 r. Powiatowy Urząd Pracy w Ł. poinformował Zakład Ubezpieczeń Społecznych, że Wojewoda (...) w dniu 2 stycznia 2014 r. stwierdził nieważność ostatecznej decyzji Starosty (...) z dnia 11 czerwca 2013 r. (znak DES. (...) -265/513- (...)) dotyczącej uchylecia dwóch decyzji: z dnia 5 maja 2009 r. o uznaniu J. D. za osobę bezrobotną i przyznania mu prawa do zasiłku oraz z dnia 14 stycznia 2010 r. o utracie przez J. D. statusu osoby bezrobotnej i prawa do zasiłku z dniem 9 stycznia 2010 r. oraz orzeczenia o odmowie uznania J. D. za osobę bezrobotną od dnia 5 maja 2009 r. z powodu wykonywania innej pracy zarobkowej. Wydana zaś, przez Starostę (...) decyzja z dnia 22 lipca 2013 r. (znak DES. (...) -31/513-Ły/JCz/2013) jest ostateczna i prawomocna. (pismo k.222 plik I akt ZUS, decyzja Wojewody (...) k.200 plik I akt ZUS)

Decyzją z dnia 9 grudnia 2014 r. Starosta (...) orzekł o utracie przez J. D. statusu osoby bezrobotnej z dniem 9 stycznia 2010 r. oraz o utracie przez J. D. prawa do zasiłku z dniem 9 stycznia 2010 r. z powodu pobierania świadczenia przedemerytalnego od dnia 9 stycznia 2010 r. (decyzja k.14-16)

Decyzją z dnia 27 marca 2015 r. Starosta (...) stwierdził w punkcie 1, że decyzja ostateczna Starosty (...) z dnia 5 maja 2009 r. Nr (...) znak DES. (...) - (...) o uznaniu J. D. z dniem 5 maja 2009 r. za osobę bezrobotną i przyznaniu prawa do zasiłku od 13 maja 2009 r. w wysokości brutto 662,20 zł miesięcznie na okres 12 miesięcy została wydana z naruszeniem prawa. Ponadto w punkcie 2 decyzji Starosta (...) stwierdził, że określona w punkcie 1 decyzja nie podlega uchyleciu z uwagi na upływ 5 lat od dnia jej doręczenia stronie. (decyzja k.224 odwrot – 228 plik I akt ZUS)

Pismem z dnia 20 listopada 2013 r. Gminny Ośrodek (...) w Ł. poinformował Zakład Ubezpieczeń Społecznych, iż J. D. jest zatrudniony w Gminnym Ośrodku (...) w Ł. na podstawie umowy zlecenia od dnia 1 stycznia 2008 r. do nadal. (pismo k.182 plik I akt ZUS)

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny między stronami. Istotne w sprawie okoliczności zostały ustalone na podstawie dowodów z dokumentów, których strony nie kwestionowały w toku postępowania.

Sąd zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych odwołania J. D. nie zasługiwały na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art.2 ust.1 punkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 170 ze zm.), prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn (z uwagi na wiek tę właśnie przesłankę dotyczącą stażu pracy musiał spełniać wnioskodawca w chwili wydawania w dniu 20 stycznia 2010 r. decyzji o przyznaniu świadczenia przedemerytalnego).

Zgodnie z ust.2 art.2 ww. ustawy, za okres uprawniający do emerytury, o którym mowa w ust. 1, uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art.5-9, art.10 ust.1 oraz art.11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.).

Stosownie do treści art.2 ust.3 ww. ustawy świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust.1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;

2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;

3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Osoba ubiegająca się o świadczenie przedemerytalne musi spełniać łącznie przesłanki wymienione w art.2 ust.1 i wymienione w art.2 ust.3 ww. ustawy.

Postępowanie w niniejszej sprawie sprowadziło się do rozstrzygnięcia kwestii czy wnioskodawca spełniał przesłankę dotyczącą posiadania statusu osoby bezrobotnej w dacie wydania decyzji z dnia 20 stycznia 2010 r. Ustalenie bowiem tej kwestii decydowało czy zaskarżone przez wnioskodawcę decyzje są prawidłowe.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje jednoznacznie, że wnioskodawca w chwili wydawania decyzji z dnia 20 stycznia 2010 r. przyznającej mu świadczenie przedemerytalne, pomimo formalnego potwierdzenia decyzją z dnia 5 maja 2009 r., nie był osobą bezrobotną.

Wskazać bowiem należy, że zgodnie z definicją osoby bezrobotnej zawartej w art.2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz.149 z późn. zm.) nie może ona wykonywać innej pracy zarobkowej. Skoro zatem wnioskodawca na dzień wydania decyzji o przyznaniu świadczenia przedemerytalnego pozostawał w stosunku zlecenia z Gminnym Ośrodkiem (...) w Ł. (od dnia 1 stycznia 2008 r.) to nie był osobą bezrobotną. W ocenie Sądu organ rentowy właściwie zastosował dyspozycję zawartą w treści art.114 ustawy ww. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i prawidłowo podjął postępowanie w sprawie ustalenia prawa wnioskodawcy do świadczenia przedemerytalnego. Nie ulega bowiem wątpliwości, że organ rentowy otrzymał informację o wykonywaniu przez wnioskodawcę pracy zarobkowej dopiero w dniu 20 listopada 2013 r. (pismo z Gminnego Ośrodka (...) w Ł.) i podjął postępowanie. Fakt zaś, że decyzja z dnia 5 maja 2009 r. (o uznaniu J. D. z za osobę bezrobotną i przyznaniu mu prawa do zasiłku) nie mogła zostać uchylona pozostaje bez znaczenia w niniejszej sprawie.

Wnioskodawca nie spełniał zatem wszystkich przesłanek niezbędnych do przyznania świadczenia przedemerytalnego – nie przysługiwał mu status osoby bezrobotnej.

Zgodnie z treścią art.138 ust.1 i 2 ww. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych osoba, która pobrała nienależne świadczenie zobowiązana jest do jego zwrotu. Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

W ocenie Sądu pobrane przez wnioskodawcę świadczenie przedemerytalne było nienależne, bowiem w dacie składania wniosku i w dacie wydania decyzji o przyznaniu świadczenia przedemerytalnego nie miał statusu osoby bezrobotnej.

Wnioskodawca wykonywał pracę na podstawie umowy zlecenia. We wniosku o świadczenie przedemerytalne wskazał, iż nie osiąga przychodów z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, co było niezgodne z prawdą, bowiem miał zawartą umowę zlecenia z tytułu której otrzymywał wynagrodzenie. Wnioskodawca podał zatem organowi rentowemu nieprawdę dane. Okoliczność, iż wnioskodawca nie traktował gry w orkiestrze jako wykonywania pracy zarobkowej

nie ma żadnego znaczenia. Umowę zlecenia wnioskodawca zawarł w dniu 1 stycznia 2008 roku i o wykonywaniu umowy powinien powiadomić ZUS, składając wniosek o świadczenie przedemerytalne. Zatem stosownie do treści art.138 ust.1 punkt 2 ww. ustawy świadczenie przedemerytalne pobrane przez wnioskodawcę jest świadczeniem nienależnym i podlega zwrotowi.

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie..

Z uwagi zaś na treść wniosku pełnomocnika wnioskodawcy z dnia 12 października 2015 r. Sąd przekazał wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. celem rozpoznania, o czym orzekł w oparciu o art.464§1 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.

21 marca 2016 r.